

Instituții românești din Novi Sad Romanian Institutions in Novi Sad

Pavel Gătăianțu

Revista „Europa” Novi Sad

E-mail: pgataiantu@yahoo.com

Abstract

The aim of this paper is to study Romanian cultural institutions from Novi Sad, the capital city of the Autonomic Province of Voivodina, having in mind the fact that it is the cultural and administrative centre of this region. The majorities of Romanians live and are concentrated in the Serbian part of Banat. There are about 800 Romanians living in Novi Sad, nevertheless the Romanian minority is administratively recognized together with the other minorities which have a well defined status.

Key words: *institution, Voivodina, minority*

Cuvinte cheie: *instituție, Voivodina, minoritate*

Suportul instituțional s-a dovedit mereu necesar, dincolo de asociațiile de diverse tipuri, pentru funcționarea valorilor culturale, continuarea tradițiilor și crearea de noi valori în pas cu veacul, pentru minoritățile naționale de oriunde s-ar afla ele. O instituție foarte importantă este Departamentul de Limbă și Literatură Română din cadrul Facultății de Filozofie al Universității din Novi Sad. Catedra de Limba Română este înființată în anul 1981, iar anul următor va marca sărbătorirea a trei decenii de existență. În această perioadă au absolvit studiile profesorii de limba română precum și cadre care se vor specializa în domenii diferite, mai ales în mass-media. Cadrele didactice de aici participă la diferite proiecte de cercetări, simpozioane internaționale, olimpiade școlare de limba română, cursuri de reciclare ale profesorilor, inclusiv pregătirea cadrelor didactice pentru elevii din sudul Dunării.

Institutul de Editare a Manualelor din Belgrad are o secție la Novi Sad unde în perioada actuală sunt angajate două persoane de etnie română, specializate, care se ocupă de organizarea concursurilor, redactarea, tipărirea și difuzarea, manualelor școlare pentru elevii români din școlile elementare și medii din țară.

Când este vorba de instituții informative, Radio - televiziunea Voivodinei este un factor important mediatic unde și românii au două redacții. O redacție de ziariști la televiziune, care pregătesc zilnic programul în limba română. Redacția a fost înființată în anii șaptezeci ai secolului trecut, iar postul de Radio Novi Sad a marcat anul trecut 60 de ani de existență.

În aceste două redacții ani în șir au fost angajați intelectuali români care au desfășurat o activitate prodigioasă în domeniul informării și al păstrării limbii române în forma ei literară, precum și a identității naționale și culturale.

Cu toate că instituția Casei de Presă și Editură „Libertatea” și-a schimbat sediul temporar la Novi Sad în anii nouăzeci ai secolului trecut, astăzi aici funcționează doar un punct de corespondență.

La data de 7 decembrie 2002 în baza Legii a fost înființat Consiliul Național al Minorității Române. Consiliul a obținut un sediu central la Novi Sad din anul 2004. Consiliul Național al Minorității Naționale Române este conform statutului cel mai înalt organ al românilor pentru realizarea drepturilor la autodeterminare a românilor în domenii precum: utilizarea limbii și a alfabetului, învățământul, informare și cultură, precum și în alte domenii de interes major pentru comunitatea națională română [1].

În penultimul său mandat, membrii Consiliului Național au prezidat și ședințele de coordonare a tuturor Consiliilor naționale din Serbia. Consiliul editează și o revistă de cultură și spiritualitate românească - „Floare de latinitate”, care apare la Novi Sad [2].

În cadrul Adunării Provinciei Autonome Voivodina există și un serviciu de traducători unde sunt angajate trei persoane care se ocupă cu traducerea simultană a discuțiilor din Parlamentul Voivodinei, precum și de traducerea legilor în limba română prevăzute prin lege.

La Novi Sad există și un fond de carte, numit „Nichita Stănescu”, unde se găsesc cărți în limba română. Fondul a fost constituit și cu ajutorul Societății de Limba Română din Voivodina care are o filială la Novi Sad. O filială a C.R.I. a existat în perioada 1991-2000 cu un sediu propriu [3], „care a avut următoarele domenii de activitate: învățământ, informare, activitate editorială și cultural-artistică, păstrarea patrimoniului național al românilor” [4]. Din anul 2008 organizația neguveramentală Fondul Europa și Centrul pentru Dialogul Culturilor care dispune de un fond de carte pentru studenți români, masteranzi, doctoranzi și organizează activități științifice și culturale, inclusiv editarea revistei pentru știință și artă în tranziție „Europa”.

Concluzii

Instituțiile amintite vorbesc despre dăinuirea în timp și spațiu a minorității române pe aceste meleaguri, pe care continuă să o promoveze în virtutea legilor existente în Provincia Autonomă Voivodina.

Bibliografie

1. Statutul Consiliului Național Român din Serbia și Muntenegru, „Floare de latinitate”, Novi Sad, nr 1, 2004, p. 5
2. Gătăianțu, P., *Comunitatea Românilor din Iugoslavia*, Libertatea, Panciova, 1996.
3. Popović, V., *Elita intelectuală românească din Voivodina*, Revista „Europa”, nr. 2, Novi Sad, 2009, p. 35.
4. Popović, V., *Elita intelectuală românească din Voivodina*, Revista „Europa”, Novi Sad, nr. 2, 2009, p. 39.